

እየተላቀሱ ሲሸኛኙ መኖር!

ነፃነት ዘለቀ

ትናንት ማታ ባለቤቴ ዐይኗ ድልህ መስሎ ከጎረቤት ስትመጣና እኔ ሥራ ውዬ በዚያውም የምንገኝበት ወቅት፣ የሀገሪቱ ኢኮኖሚያዊ ድቀት ያጀበው የኹዳዴ የም ከመሆኑ አንጻር አልፎ አልፎ እንደማደርገው “የማታ ትምህርቴን” በስሱ ተሳትፎ ቤቴ ስገባ አንድ ሆን። በልቅሶ ስትነፋረቅ እንዳመሸች ከጉንጮቿ መርጠብና ከዐይነ ውኃዋ ያስታውቃል። ስሜቷ ልክ አልነበረም።

ምን እንደሆነች ጠየቅኳት። የሆነውን ሁሉ አስረዳችኝ። ባለቤቴ ስታለቅስ ያመሸችው በጉርብትናም፣ በቡና ተርቲቦኛነትም፣ በንደኝነትም ትቀራረባት የነበረችው አንዲት ሴት ወደ ዐረብ ሀገር ለግርድና ሥራ ለመሄድ ድንገት ስትነሣ በዚያ ደንግጣና በወጣትነት የዕድሜ ክልል የምትገኘው ይህች ሴት ትዳሯንም፣ ለእህል እንጂ ለሥራ ያልደረሱ ሕጻናት ልጆቿንና ባለቤቷንም፣ ማኅበራዊ ሕይወቷንም... ሁሉንም ነገር እርግፍ አድርጋ ወደ ማታውቀው የስደት ዓለም ልትነገድ መዘጋጀቷን ተመልክታ ከልቧ በማዘን ነው። እኔም ካንጀቴ አዘንኩ። ነገር ግን ዕንባ የለኝም። በኅሊናም በአካላዊ ዐይንም ላለፉት 25 እና ከዚያ በላይ ለሚቆጠሩ ዓመታት ሳለቅስ በመቆየቴ አሁን አሁን ሌላው ቀርቶ እኔ ራሴ እንኳን ብሞትና ፈጣሪ ለራሴው እንዳለቅስ በማይመረመር ጥበቡ ለአፍታ ዕድሉን ቢሰጠኝ አንዲት ዘለላ ዕንባ የሚወጣኝ አይመስለኝም። ዕንባችንንም ጨረስነው። በውነቱ ብዙ ሰው ዕንባውን ጨርሷል። “እዬም ሲደላ ነው” መባሉም ለዚህ ሳይሆን አይቀርም። የምታለቅሰው እኮ የሀዘንና የርህራሄ ስሜት በሰውነትህ ሲበዛ ነው። አሁን ዘመኑ የቋሚ ሀዘንና የቋሚ ልቅሶ በመሆኑ ይመስኛል ብዙዎቻችን ሁሉንም ሀዘንና መርዶ ከመላመዳችን የተነሣ አዲስነቱም ብርቅነቱም እየቀረ ጥቂት የማንባል ሰዎች ወደተንቀሳቃሽ ሜካኒካዊ ፍጡርነት ተለውጠናል።

ዕድሜ ለተከታታይ መንግሥቶቻችን ችግርን እንደጉድ ተላመድነው፤ እሥርን በጣም ተላመድነው፤ ስደትንም ተላመድነው፤ ስቃይንም ተላመድነው፤ ግርፋትንም ተላመድነው፤ በሽታንና ርሀብንም ተላመድነው፤ ግፍንና በደልን ተላመድነው፤ ኢፍትሃዊነትን ገንዘባችን አደረግነው፤ ሙስናን ጌታችን አደረግነው፤ ገንዘብን/ንዋይን የፈጣሪያችንን ቦታ አስረክበነው እንደጣዖት አመለክነው። ምን ቀረን? ምንም። በነዚህና ሌሎች ተያያዥ ክፍለ ዘመናዊ መጥፎ ክስተቶች የተነሣ አንዳችን ለአንዳችን አንተዘዘን አልን። እጅግ መጨካከንና እርስ በርስ መበላላት ዓለምን ወርረዋት ልናይ የመገደዳችንን ምሥጢር ጊዜ የሚፈታው መሆኑ እንዳለ ሆኖ አሁን ግን ማኅበረሰባችንን ስንታዘብ በሁሉም ረገድ የወረደ ደረጃ ላይ ይገኛል። ለማንኛውም ባለቤቴ ግን ስትነፋረቅ እንዳመሸች እንዳትዘነጉባት - ለየት ባለ መልክ እሷ ሆደ ብቡ ናት።

ልጇቱ የምትሄደው ወደ አንዱ ዐረብ ሀገር ነው። ትዳር አላት። ልጅም አላት። ቤት እየተከራየች ልትነገድ ሞክረች። ግን አልተሳካላትም። ኪራዩ ሰማይ ነው። በዚያ ላይ እንደአካሄድ ልነግድ ብለህ ከመጀመርህ ቀበሌዎች ይመጡብሃል። መጥተው በአነስተኛና ጥቃቅን የሚሏቸው የራሳቸው ድርጅቶች በአባልነት እንድትታቀፍ ይጠይቁሃል - ጅብ ይቀፋቸውና። በአንድ ለአምስትና ለአሥር ተደራጅተህ በነሱ ቁጥጥር ካልገባህ ደግሞ ያጠፋሃል። ወደለማኝነት ወይም እንደዚህች ልጅ ስደትን እንድትመርጥ ይገፋሃል። ምንም ዓይነት ሌላ ምርጫ አይሰጡህም። ራስህን ማጥፋት ከፈለግህም ሙከራህ እስከተሳካ ድረስ በህግ የማያስጠይቅህ አንደኛው መጥፎ አማራጭ ነው። ግራ የሚያጋባ ዘመን ነው፤ ጉቦው ደግሞ አይቻልም። በእግርህ ሄደህ የሚፈጸምልህ አንድም ነገር የለም። ካለ ጉቦ የመቀበሪያ ቦታና የፍትህት ጸሎት ማግኘት ራሱ የማይቻልበት የለዩለት የጥፋት ዘመን ላይ

ደርሰናል። በገንዘብ አንቀጣርረህ የማትይዛቸው የነፍስ አባት ከሌሉህ - ለምሳሌ - ጸሎቱ የተካለበና በቶሎ አፈር ለማልበስ ሁሉም የሚቸኩልበት የቀብር ሁኔታ ነው የሚፈጠረው - አይበልብህና አስቀያሚ ዕድል ገጥሞህ ብትሞት ማለት ነው።

ብዙ ሰዎች ለስደት እየተዳረጉ ነው። ያላገባና ያልወለደ ሰው ቢሰደድ ዕዳው እንደገብስም ባይሆን ቀለል ይላል - ግለሰባዊ መጥፎነቱ እንዳለ ነው። ነገር ግን የወረደብን መቅሰፍት ገደብ ያጣ ነውና ሕጻናት ልጆችን ጥለው፣ የሞቀ ትዳር ላይ ቀዝቃዛ ውኃ ቸልሰው፣ የደረጃ ማህበራዊ ትስስርን በትነው... ለአደገኛው የስደት ኑሮ የሚጋለጡ ወገኖቻችን በእጅጉ ያላገናሉ። ሀገራቸውን መልካም ሰው ቢያስተዳድር ኖሮ ለዚህ ባልተጋለጡ ነበር። ሰው አጣን፣ እኛም ሰው መሆን አቃተን። ከላይ ያለው ከኛው የሄደ ስለሆነ እኛ ላይ የተሟጠጠ ስብዕና እላይ ሊያቆጠቁጥ አይችልምና ከቤታችን ጀምረን እኛው ሰው ብንሆን ደግ ነበር፤ እስኪ ሰው እንፍጠር። ልጆቻችንን በአግባብ እንኮትኩት። ችግሩ ከላይ ብቻ ሳይሆን እንዲያውም በዋናነት ከሥር ከቤተሰብ ነው። መለስ እኮ ከሰማይ አልወረደም - ከቤተሰብ ነው፣ ከተበለሻሽ ቤተሰብ። መንግሥቱ እኮ ከምድር አልፈለቀም - ከቤተሰብ ነው - በቅጡ ካልተገነባ ቤተሰብ። ስለዚህ ችግሩ ከኛው ነውና ራሳችንን እንፈትሽ።...

የተዛባ ወይም የፈረሰ ትዳር እንዴት ይቃናል? የወላጅን ፍቅር አጥቶ የሚያድግ ልጅ የተወለጋገደ ሥነ ልቦናው እንዴት ይስተካከላል? ስደት መዘዙ ብዙ ነው። ሰዎች በሀገራቸው ሰርቀው ካልሆነ በትክክል ሠርተው መኖር ስለማይችሉ ቀዳሚ ምርጫቸውን ስደት አድርገዋል - በበኩሌ አልፈርድባቸውም። “በሀገርህ ሠርተህ ያልፍልሃል” የሚሉ ወገኖች ደግሞ ያስቁኛል። አለማፈራቸውም ያስገርመኛል። የክርቶስን አባባል በመጠኑ አንሻፍሬ ልጠቀምበትና እውነት እውነት እላችኋለሁ - (በአሁኑ ወቅት በተለይ) ኢትዮጵያ ውስጥ ሠርታችሁ ከሚያልፍላችሁ ይልቅ ዝኖንና ዓሣ-ነባሪ በመርጫ ቀዳዳ ቢሾልኩ ይቀላቸዋል። በተመሳሳይ ቅያስ በምንኖር ሰዎች በኔ መንደር ውስጥ ለምሳሌ ልጅ ወይ ሚስት ወይ ባል ወይ እህትና ወንድም በአብዛኛው ወደዐረብና ሌሎች ሀገራት በስደት ያልሄዱበት፣ ያ ባይሆን በዚያ Diversity Visa (DV) በሚሉት ሀገር የሚያስክድ ሰይጣናዊ አንደርብ ወደአሜሪካ ያላቀኑበት ቤት ማግኘት ይከብዳል - ቆዩኝማ ልቁጠርላችሁና እውነቱን ልንገራችሁ ... አዎ፣ በኛ ጠባቢ ደሴት ውስጥ አሥራ አራት ያህል አባውራሎች አለን። ከነዚህ ውስጥ ከውጪ አነሰም አደገም ገንዘብ የማይላክላቸው ሦስት ብቻ ናቸው - በኔ ዕውቀት ነው ታዲያ። እኔ ራሴ ቀደም ሲል ይላክልኝ ነበር - ሲያቀብጠኝ ግን “ለራሴ መሆን አያቅተኝም፤ ከኔ የባሰባቸውን ዘመዶቻችንን ደግፉ” ብዬ በመናገሪያ የሆድ ምቀኛው አፍ ነው እንዲሉ ተቋረጠብኝ፤ አይቆጩኝም። ለሌላ ባልተርፍ ቢያንስ የቤተሰቤን ጉሮሮ በተገኘው ነገር እደፍናለሁ። ዕድሜ ለመንግሥቶቹ የኔ ቢጤ ሠራተኛ በማሊና በናይጄሪያ የራሱ ቤትና መኪና ሲኖረው እኔ ደግሞ ባቅሜ እግዜር የሰጠኝ 11 ቁጥር አለኝ - እግሮቼን ማለቴ ነው፤ ነገር እንዳታጣምሙና ከወንድሞቼ ጋር እንዳታጣሉኝ አደራችሁን።

የሚገርማችሁና ወያኔም ሊኮራበት የሚገባው ነገር እኔ ባለሁለት ዲግሪው “ምሁር” ተብዬ ዜጋ ከ30 ዓመታት አገልግሎት በኋላ ትናንት ከወለድኳት የራሴው ልጅ ከሆነኝ አንዲት የዐረብ ሀገር ገረድ ድጎማ የሚደረግልኝ መሆኑ ነው። ይህ የታሪክ ምፀት መቼ እንደሚያልፍና ታሪክ እንደሚሆን አላውቅም - ባለንበት መርገጡንና የኋሊት መርጡን ተፀይፈን አንድ ቀን ወደ አቶ ጊዜ ተገቢ መስመር እንደምንገባ ተስፋ አደርጋለሁ፤ ያኔ ከቆሞቀርነት ነፃ እንወጣና ሌሎች የደረሱበት ደረጃ እንደርሳለን የሚል ተስፋ አለኝ - “ኢትዮጵያ ውስጥ የዛሬ ሦስት ሺህ ምናምን ዓመታት ገደማ ጀምሮ የቆመ የጊዜ ባቡር እስካሁንም እንደተገተረ ነው - እርሱ ሲሮጥና ሌሎች ሲጠቀሙበት እኛ

ግን እያላገጥንበት በቀደምት አባቶች ታሪክ ብቻ ተኮፍሰን እንኖራለን...” ሲሉ መስማቴን ለማመልከት ነው ስለጊዜ እንደጅብራ መገተር በሾርኒ የምጠቁመው። አሁንና ዛሬ ግን የዛሬ ሃምሳ ምናምን ዓመታት በፊት ለአባቶቼና አያቶቼ ከሩቅ ቦታ ውኃ በበርሚል እየገፋ ያመጣ የነበረ የዐረብ ጀማላ በአጭር ጊዜ ውስጥ ድንገት ሳያስበው በነዳጅ አልፎለት ከንፍጥ በማይተናነስ አንጎሉ የኔን ዘሮች እንደእንስሳ ሲነዳና በወውሬያዊ ደመነፍሱ ሲያሰቃያቸው ሳይ አለመፈጠራን መረጥሁ። ይህን የኛንና የነሱን ነገር ስታስቡት እኛ ፈጣሪን ምን ብንበድለው ይሆን እንዲህ በኋላውኛ ፍጫ የጠመደን በሚል መጨነቃችሁ አይቀርም - ደንዝዘንና የአፍዝ አደንግዝ ምትሃታዊ የዲያቢሎስ መተት ተዘርብን እንጂ የአሁኑ የሀገራችን ሁኔታ ላያሳብደው የማይችል ኢትዮጵያዊ ሊኖር ባልተገባ ነበር። (በነገራችን ላይ “ገረድ” የምለው የቤት ሠራተኛ ማለቱን አጥቼው አይደለም - ማይማኑ የሀገር መሪዎች ከገረድም የገረድ ገረድ ስለደረጉን ያን ሆን ብዬ ለመግለጥ ነው፤ እነዚህ መሪ ነን የሚሉ “ሰዎች” ይህን ሁሉ እያወቁ፤ በድርጊቱም ሳይቀር በደላላነት እየተሳተፉ የስቃያችን ዋና ተዋንያን መሆናቸውን ደግሞ አንርሳ።)

ልጁቱ ባለቤቱን ጨምሮ መላውን ጎረቤት አስለቀሰቻቸው። በብዙ ቦታ እንዲህ ነው። መላቀስ። እየተላቀሱም መሸኛነት። ሞትም እንደዚሁ ነው። የሞተ ሰው ምን እንደሚያጋጥመው አይታወቅም። የተሰደደም እንዲሁ። ቤቱን አፍርሶ ሄዶ በፎቅ ይጣል ይሆናል፤ ለአራትና ለአምስት ይ(ት)ደፈር ይሆናል፤ እንደሰው ሳይቆጠር ይደበደብና በፊቱ ላይ ምራቅ ይተፋበት ይሆናል፤ በሰውነቱ ላይ የፈላ ውኃ ወይም አሲድ ይከለበስበት ይሆናል። ብዙ ነገር ይደርስበት ይሆናል። በዚህ ሁሉ መከራና ስቃይ ግን ያ የሚኖርበት ሀገር ብቻም ሳይሆን የሀገሪቱ መንግሥት የሚለው ከሃዲው ወያኔ ሳይቀር ተበዳዩን እንደወንጀለኛ በመቁጠር የግፍ ግፍ ይፈጽሙበታል። ይህ ሁሉ የሚሆነው ታዲያ በነዚህ ነቀዞችና ብሎች ምክንያት ኢትዮጵያ ሀገሩ አንዲት እንጀራ ስላሳጣችው ነው። ይህች የተፈጥሮ ሀብት መጋዘን ለልጆቿ የሚሆን አንዲት ዳቦ አጣች! ሌሎች ባዕዳን ሲዘማነኑባትና ጓዳ ጎድጓዳዋን እንደልባቸው ሲፈነጥዙበት ልጆቿ ግን የስደትና የወውሬ ሲሳይ ሆኑ። አዎ፤ ቅጣት ነውና እስኪያልፍ ማልፋቱ ያለ ነው።

ይህች ልጅ እዚህ የረባ ገቢ አልነበራትም። ከእጅ ወደ አፍም መሆን አቃታት። ስለዚህ ብሞትም ልሙት፤ ቢያልፍልኝም እሰዬው ብላ ሄደች። ደመወዛ ወደሀበሻ ገንዘብ ሲመዘነር በወር ስምንት ሺህ ብር ገደማ ነው። ይህ ብር እርግጥ ነው ብዙ ይመስላል - በተለይ ለአንዲት የቤት ሠራተኛ። በኢትዮጵያ ይህ ገንዘብ በትንሹ ለአራት የባለ ቢኤ ዲግሪ ሰዎች ወርኃዊ ደሞዝ ነው። ይህች ልጅ ለቤትና ለምግብ አታስብም፤ ለሣሙናና ምናልባትም ለልብስ አታስብም ይሆናል። የሚገጥሟት ሰዎች ጥሩዎች ከሆኑ ደግሞ የተሻለ ዕድል ሲገጥማትም ይችላል። እኛ ግን እንዲህ ያለ ነገር በህልም እንጂ በእውን አናገኘውም። የበይ ተመልካቾች ነን። ያልተማረ ሀገርን እያደናበረ ሲገዛ የተማረ በቤት ተቀምጦ ልጅ አሳዳጊ ሆኗል - በሚስቱ ገቢ እየኖረ።

ባለቤቱ ማንጠግቦሽ ይህን ስትሰማ “አንተ ነፁ፤ እኔም ለሁለት ዓመት ልሞክረው እንዴ?” አለችኝ። ተናግራ ሳትጨረስ ዶሴያን ማገላበጥ ገባሁ። ብዙም ሳልለፋ የሰማኒያችንን ወረቀት በቅርብ አገኘሁትና “ሰማሽ ማንጠግባቸው? ይህን ወረቀት ቡጭቅጭቅ አድርጌ ነው የምጥልልሽ! ምን ጎደለሽና ነው ዐረብ ሀገር ልሂድ የምትይ? በስተርጅና <ቀላዋጭ> ልታደርገኝ ነው? በየወሩ ለአስቤዛ ብቻ የምሰጥሽ 1000 ብር ለኛና ለአራት ልጆቻችን አልበቃሽ አለ? እ? ወይ ጥጋብ! ምን አማረኝ ብለሽኝ አሳጣሁሽ? <ሥጋ ካማረሽ እዚያ ታች ያለው ሉካንዳ ቤት አጠገብ ሄደሽ ትንሽ ቆም ብትይ ሰዎቹ ሲያወራርዱት ታይና አምሮቱ ይወጣልሻል፤ ዓሣ ወይም አትክልትና ፍራፍሬ ካማረሽ ደግሞ እዚህ

አጠገባችን ወዳለ ሱፐርማርኬት ጎራ ብለሽ ባይንሽ ጎብኘት አድርገሽ ብትወጪ ሁለተኛ ውል አይልሽም... አላልኩሽም?...” በማለት ተቆጣጥረች። ምኞቷንና የጋለ ፍላጎቷንም ወዲያው በረድ አደረገችና “አረ እውነትህን ነው ነፁ፣ ያንደልክብኝ ነገርስ የለም። እንዲያው መኪና መግዛት ብንችል ብዬ ነበር እንጂ...” ስትለኝ ብልጭ አለብኝና “መኪና? መኪናም ያምርሻል? አንዲት ቪትብ ነው ጥምዝ የሚሏት ብጥሌ መኪና 300 ሺህ ብር እየተገዛች፣ አንድ ኩንታል ነጭ ጤፍ 2500 ብር እየተገዛ፣ አንድ የቤት መጥረጊያ ባቅሙ 80 ብር እየተገዛ፣ በዓለም ገበያ ጥንቡን የጣለ ቤንዚን በሊትር 17 ብር እየተገዛ፣ ባለ12 ሾልት የመኪና ባትሪ ዛሬ አልፎለት 2500 ብር እየተገዛ (በቀ.ኃ. ሥላሴ ዘመን ይህ ገንዘብ በትንሹ 5 ያገለገሉ አፔልና ታኖስን የመሰሉ መኪኖችን ይገዛ እንደነበር ማስታወሱ ትዝታን መቀስቀስ ስለሚሆንብኝ ልተወው)፣ አንድ ኪሎ ስኳር 20 ብር እየተገዛ፣ አንድ ኪሎ ሥጋ በርካሽ ሥፍራዎች 280 ብር እየተገዛ፣ ተራ ባለፔዳል ብስክሌት 7 ሺህ ብር እየተገዛ (እውነቱን ነውና እባካችሁን በመገረም ማቆም)፣ አንድ መናኛ ምግብ ከአንድ መናኛ ሆቴል በ100 ብር ተገዝቶ እየተበላ፣ አንድ ቢራ 15 ብር ተገዝቶ እየተጠጣ፣ አንድ ጃምቦ ድራፍት በ16 ብር እየተሸጠ፣ አንድ ግራም ባለ18 ካራት ወርቅ ከሺህ ብር በላይ እየተሸመተ፣ አንድ ሽሚዝ ከ500 ብር በላይ እየተገዛ፣ አብዛኛው የቀድሞው ንዑስ ከበርቴ ለአቅሙክንዴ ቡቴክ ለመድረስና ውራጅ ልብስ እንኳን ገዝቶ ለመልበስ ዕቁብ መግባት እያስፈለገው፣ ... ባለበት በዚህ ቀውጢ ሀገራዊ ሁኔታ እንዴት አንቺን መኪና ሊያምርሽ ቻለ?” ብዬ አፋጠጥኳት። ለሴት እንዲሁም ለወንድ ፊት መስጠት ስላለመደብኝ እንጂ በውስጤ ግን በጥያቄ ሳላምን ቀርቼ እንዳልነበረ እዚህ ላይ በንስሃ መልክ ማውረድ እፈልጋለሁ። ጉደኛ ኢትዮጵያ በአዲስ መልክ እየተገነባችላችሁ ነው፤ እውነተኛ ልጆቿን ወደመቃብር እያወረደች እንግዳ ልጆቿን ግን ወደ አራት ኪሎና ወደሀብቱ መንደር የምታወጣ ዕፁብ ድንቅ ኢትዮጵያ እየተሠራች ስለሆነ ለዚህ ፍጻሜ የተጋችሁ ሀገር በቀልና ዓለም አቀፍ ሤረኞች ሁሉ እስከዚያው ደስ ይበላችሁ። ስለነገው ግን ከአንድዬ በቀር እንኳን እኔ ሰይጣንም አያውቅም።

እንግዲህ ያቺን ሴት ይቅናት ነው የምል። እርግጥ ነው ለ2 ወይ ለ4 ዓመታት በብዙ መስዋዕትነት የምታጠራቅመው ገንዘብ ምን ሊሠራ እንደሚችል መገመት አይከብድም - ዛሬ ቆጠራው በሚሊዮንና በቢሊዮን ሆኗል። በመቶ ሺዎች ቢኖርህ ምናልባት እስኪያልቅ ድረስ ብብትህን ወትረህ ትጠጣበት ወይ ትበላበት እንደሆነ እንጂ ዘዴኛ ካልሆንክ ብዙም አይፈይድልህም - ገንዘቡን ዜሮ አድርገውታል። ኢትዮጵያ ውስጥ አሁን የወረደው እሳት ቀላል አይደለም። የብሩ ዋጋ እጅግ በመጋሸቡ በፌስታል ሙሉ ብር የምትገዛው ነገር በጣም ጥቂት ነው - ያሳቅቅሃል፤ ባልና ሚስቶችማ የጊዜው ዋና የጠባቸው መነሻ ይሄው የአጋንንት ውላጅ የሆነው ገንዘብ መሆን አለበት። የኃይሌ አንድ ብር የመንገን አሥር ብር ቢያህል የወያኔን ደግሞ በአማካይ 500 ብር ይሆናል - ልታስበው ትችላለሁ። በብር አንድ ሺህ ይሠራ የነበረ አንድ መናኛ ቤት በተመሳሳይ አሠራር አሁን በትንሹ 600 ሺህ ብር ከፈጅ ግሽቱ ስንት ዕጥፍ ነው? ሒሳብ ካላወቅህ ሰው ጠይቅና ተረዳ። የደርግ ጊዜው የስሙኒ ለስላሳ መጠጥ አሁን ከአሥር ብር በላይ ነው።... ታዲያ ሰው ሁሉ ጠጪ የሆነው ወዶ መሰለህ? ባለው ገንዘብ ብርጭቆ ውስጥ ከመደበኛ በስተቀር የተሻለ ቁም ነገር ሊሠራበት አልቻለም። ስለሆነም በተስፋ መቁረጥ ስሜት ቀደም ብዬ እንደጠቆምኩት አዳማ ጆሮውን ወትሮ እስከውድቅትና ከዚያም ባለፈ ያገኘውን መጠጥ ሲቆጋ ያድራል። ንጹሕ ጉበት ይዞ መሞት ዱሮ ቀረ ወንድሜ!

እንደሚባለው ከሆነ ባለሥልጣናትና የጦር አበጋዞች የራሳቸው የሆነ የብር ማምረቻ ማሸን አላቸው አሉ። በድብቅ እያመረቱ ገበያውን ስለሚያጥለቀልቁት እኔን መሰሉን የወር ደግዘተኛ ጨምሮ ድሃ መኖር አልቻለም። ብዙው ሰው ለሁለትና ሦስት እየሆነ ገንዘብ አጋጭቶ ግማሽ ኪሎ

ሙዝ በመግዛት በዳቦ ይቀምሳል - ያ እንግዲህ ምሳ ወይ ራት መሆኑ ነው። በርሀብ ምክንያት በሽታን መቋቋም እያቃተው ፈንግል እንደገባቸው ጫጩቶች በየቦታው የሚረፈረፈው ሕዝብ ብዙ ሆኗል። ሞታችንን በቁማችን ጨርሰን አሁን አሁን ጣራችን ቀላል እየሆነ መምጣቱ በአንድ በኩል ደግ ነው። አልጋ ላይ ብንወድቅ ማን ያስታምማል? በዚያ ላይ ህክምናውም ለጉድ ነው፤ አስታማሚም ገና ከመተኛትህ ሞትህን ወይ መዳንህን ይመኝልሃል - ፍቅር ጠፋ እኮ ወገኖቹ። ለምርመራ ብቻ የምታወጣው ቤትህን ይነቅላል። ጎሊና ብሎ ነገር እንደሆነ ጠፍቷል። ሰው ገንዘብ እንጂ ወገን ጨርሶ አይታየውም። ብላ ተባላ ነው ዐዋጁ። ዱሮውንም ማተቡን የሚበጥስ ሰው እምብርት እንደማይኖረው የታወቀ ነው።

አሁን መንግሥት ስለሌለን መንግሥት እስኪኖረን ድረስ ለመንግሥት የሚሆን መልእክት ለጊዜው የለኝም። ለሀብታሞችና ለኢንቨስተሮች ግን አለኝ።

ብዙ ሀብታሞች “Take care of the pennies, the dollars will take care of themselves.” በምትለዋ አባባል እንደሚስማሙ አውቃለሁ ወይም ቢያንስ እገምታለሁ። በተወሰነ ደረጃ ትክክል ናቸው ብዬም አምናለሁ - መቼም አለኝ ብለህ አላግባብ ስትዘራ አትውልም፤ እንዲያ ማድረግም የለብህም። በባህላችንም “ገንዘብ ወዳጄን ታከብራለች” ይባላል። አሁንም እንደሚባለው ገንዘብ ጥሩ አገልጋይ ሲሆን መጥፎ ጌታ መሆኑን በማስታወስ ወደ መልእክቱ ልለፍ። (Money is good servant, but bad master. ሲሉ የሰማሁ ወይ ያነበብኩ መሰለኝ።)

ሀብታሞችና ኢንቨስተሮች ሆይ! ገንዘባችሁ ሰው ይሁን - ትልቁ ገንዘብ ሰው ነው፤ ሰውን ማዕከል ያላደረገ ገንዘብም ሆነ ሌላ ነገር ከንቱ ነው። የገንዘባችሁ ምንጭ በመጠኑ የእናንተ “ታታሪነት”ና ወሳኝ አመራር ሊሆን ቢችልም በዋናነት ግን በሥራችሁ ቀጥራችሁ የምታሠሩት ወገናችሁ ነው። እሱን አክብሩት፤ ውደዱትም። ያ ሠራተኛ ባይኖር ብቻችሁን የትም አትደርሱም ነበር። ያን ሠራተኛ ስትወዱትና ስታፈቅሩት ታስቡለታላችሁ። እንደሰው ቁጠሩት እንጂ እንደመገልገያ መሣሪያ አትቁጠሩት። በፈጣሪም ዘንድ ያሳጣችኋል፤ ያስወቅሳችኋልም። እውነት ለመናገር ለውሻቸው የሚጨነቁትን ያህል፤ ለውሻቸው የሚበጅቱትን በጀት ያህል ለሠራተኛቸው የማይጨነቁና በቅጡ የማይከፍሉ ሀብታሞች ሞልተዋል። “ሰው ቢሄድ ሰው ይተካል” የሚባለው ፈሊጥ ለመሣሪያ እንጂ አንተን አንቀባርሮ ለሚያኖር ሰብአዊ ፍጡር ሊሆን አይገባም። ሀብታሞች ሆይ! የማሰብ አቅማችሁን ተጠቀሙ። ዛሬውኑ ሰው ሁኑ፤ ሰው ለመሆን ደግሞ ከአሁኑ መሞከር እንጂ በግድ በእርጅና ዘመን የሚቋቋምን የበጎ አድራጎት ድርጅት መጠበቅ አይገባም። ቀጥራችሁ የምታሠሩት ሰው እንደናንተ መኖር ያምረዋል፤ እንደናንተ መልበስ፤ እንደናንተ ባማረ ቤት ውስጥ መኖር፤ እንደናንተ መብላትና መጠጣት፤ እንደናንተ ገንዘብ በባንክ ማኖር፤ እንደናንተ መዝናናት፤ እንደናንተ ... መሆን ያስኘዋል - እንናንተው ሰው ነውና። ታዲያ ለምን ከናንተ አሳንሳችሁ እንደተንቀሳቃሽ ንብረታችሁም ቆጥራችሁ ታዩታላችሁ? እንኳን እሱ የሚለፋ የሚደክመው እናንተስ በጥቂት ድካም ባፈራችሁት ሀብት እንደዴቪስ ቲቶ ሰማይን እስከመጎብኘት ትዝናኑ የለምን?

ሀብታሙ ሰው ቤቱንና አኗኗሩን ይመልከት። ከዚያም ወደ አንድ የቦታች ሠራተኛው ቤት ድንገት ጎራ ይበልና ቤቱንና አኗኗሩን ይጎብኝ። ከራሱ ሕይወት ጋር ያወዳድር፤ ያነጻጽር። እርግጥ ነው ከነርሱ ጋር አንድ ይሁን አይባልም፤ አንድ ዓይነት እንዲሆንም አይጠበቅም። ግን ልዩነቱ የሰማይና የምድርን ያህል ቢሆን ወንጀል ነው፤ ነውርም ነው፤ ባንዱ ላብ ሌላው ተቀማጥሎ የሚኖርበት ሁኔታ መሻሻል አለበት፤ በአነስተኛ ደሞዝ የሚቀጠረው ሠራተኛ መፈጠሩን እስኪጠላ

መስቀየት የለበትም - ዳኛው ደግሞ ጎሊና ይሁን እንጂ “ከከፋው ይልቀቅ!” የሚለው የበሉበትን ወጪት የሚሰብር ዕብሪታዊ አነጋገር መሆን አይገባውም - ድሃ ቢከፋ ምን መድረሻ አለው? የዓለምን ሀብትና ጥሪት የተቆጣጠሩት እኮ ከዓለም ሕዝብ አንድ መቶኛ የማይሆኑት እጅግ ጥቂቶቹ ናቸው። መንግሥታትም የቆሙት በነዚህና ለነዚህ የቀ ... ነው። (የቀን ጅቦች ልል ስል እግዜር በጥበቡ አወጣኝ!)። ሀብታሙ ገንዘቡን የት ልጣለው እያለ ሌትና ቀን አሼሼ ገዳሜ ሲልበት ወይም በገንዘብ ብዛት አንዱ ከአንዱ እየተወዳደረ በባንክ ሲያገር ድሃው ሠራተኛ ታምሞ ለህመም ማስታገሻ የሚሆነውን አስፕሪን መግዣ ሊያጣ አይገባም - ይህ ነገር በብዙ ቦታዎች እውነት ነው - በአፋጣኝ ሊስተካከል የሚገባው መራር እውነት። ሁሉም ሰው ራቁቱን ተወለደ፤ ሁሉም ሰው ራቁቱን ወይም ግፋ ቢል በአንዲት እራፊ ጨርቅ ተጠቅልሎ ይሄዳል - ከዚያም ጥርኝ ዐፈር ይሆናል፤ የርሱ ታሪክ እስከዚያች ሰዓት ነው። የሚኖረውም ሃምሳና ስልሳ ግፋ ቢል መቶ ዓመት ነው። ለዚህች አጭር ዕድሜ ታዲያ ለምን እንጨካከናለን? የሀብታችንና የክብረታችን መሠረት የሆነው የባታች ሠራተኞችን በበሽታና በርሀብ እየተሰቃዩ ዐይተን እንዳለየን የሚያደርገን ምን ዓይነት ተፈጥሯዊ ልክፍት ይሆን? ስለዚህ ሰው እንሁን። ሁሉም የሚያልፍ መሆኑን እንመን። ለምሳሌ ከመቶ ዓመት በኋላ ምን ሊሆን እንደሚችል እንገምት። አሁን የምናየው ነገር ሁሉ በርግጠኝነት የለም፤ መልካም ነገርን መሥራት ግን መቼም የማይሞት የጎሊናና የነፍስ ስንቅ ነው። በቃ። እኔም በቃኝ። ሰሚ ቢኖር ደስ ይለኛል።

ለመማር ዝግጁ ነኝ:- nzeleke35@gmail.com